

Kitaabka Yoo'eel iyo Kaniisadda La'odiseya ee Seventh-day Adventist-ka - Lambarka Toban

Jeff Pippenger

2025-12-14

Lambarka Tobnaad

Waxa aynu ka hadlaynaa qayb ka mid ah riyadii Ishacyaah oo ka bilaabmayso cutubka toddobaad kuna sii socota ilaa dhammaadka cutubka laba iyo tobnaad. Sidaas ayaynu u yeelaynaa, waayo sannadkii 1850 “Rabbigu gacantiisa mar labaad buu u fidiyey, inuu soo ururiyo” dadkiisa hadhay. Waxaynu meeshooda dhigaynaa calaamadaha jidka ee 1844 ilaa 1863. ‘1850’ iyo isu-ururintii labaad waa mid ka mid ah calaamadahaas jidka.

Marka ay aragtidii Ishacyaah ka bilaabato aayadda koowaad ee cutubka toddobaad, mar kasta oo tixraac ahaan loo adeegsado oraaah la mid ah “maalintaas,” waa in lagu meeleyaa duruufaha nebiyadeed ee hore loogu dejiyey cutubka toddobaad. Furaha lagu saaro aragtida si qumman waa in la fahmo in waxsii sheegiddu ku shaqayso mabaadi’da ku-celin iyo ballaadhin, xeerkaasina uu ka shaqaynayo aragtida.

Xaqiiqooyinka kala duwan ee nebiyadeed ee lagu aqoonsaday riyadii Ishacyaah, laga bilaabo cutubka lixaad, waa in laga eego aragtida ah in “ugu horrayn oo wax kasta ka sarreeya”, Ishacyaah uu matalayo naf la subkay 9/11 si ay ugu dhawaaqdo in roobkii dambe yimid. Gudaha macnahaas quduus laga dhigay, cutubka toddobaad ee Ishacyaah waxa uu sawirayaa cabsidii lafteeda oo nebigu ku matalay cutubka lixaad markii uu weyddiiyey su’aasha ah, “ilaa goormaa” uu u baahnaan doono inuu farriinta 9/11 siiyo kaniisad riddowday oo “indho lahayd laakiin diidday inay aragto, dhegona lahayd laakiin diidday inay maqasho”?

Riyadii, boqorkii shar iyo nacasnimada lahaa ee Axaas wuxuu astaan u yahay qof La’odikiya ah oo aan aqbali doonin digniinta farriinta roobka dambe sida ay u soo bandhigeen waardiyayaashii la hor yimid Axaaskii shar iyo nacasnimada lahaa, kuwaas oo uu matalayay Ishacyaah iyo wiilashiisu.

9/11 wuxuu ku yimid taariikhda nebinnimada ee Daanyeel 11:40, sidaas darteed marka Ishacyaah lagu meeleyo 9/11 cutubka lixaad, nebinnimo ahaan waxaa lagu meeleyey gudaha aayadda afartanaad ee Daanyeel kow iyo toban; laakiin waxa ka sii muhiimsan, waxaa lagu meeleyey gudaha “taariikhda qarsoon ee aayadda afartanaad.” Taariikhda qarsoon ee aayadda afartanaad waxay bilaabatay markii aayaddu rumoowday sannadkii 1989 burburkii Midowgii Soofiyeeti. Laga bilaabo 1989 ilaa xeerka Axadda ee aayadda afartan iyo kow waa “taariikhda qarsoon ee aayadda afartanaad” oo Libaaxa qabiilka Yahuudah ku furfuro isla “taariikhdaas qarsoon.” Waxa tani ku caddaynayso tixgelintenna ku saabsan Ishacyaah oo matalaya farriin-wade roobka dambe ka dib 9/11 waa in qayb ka mid ah farriinta roobka dambe ee Ishacyaah ku dhawaaqayo ay tahay—Daanyeel 11:41–45.

Isagoo si nebinnimo ah u taagan 9/11, Ishacyaah cutubka tobnaad wuxuu soo bandhigayaa digniin ah in dhacdada xigta ee dhici doonta ay tahay “amarka aan xaqa ahayn,” kaas oo ah sharciga Axadda, laguna metelay aayadda afartan iyo koowaad ee Daanyeel kow iyo toban. Sawirka uu Ishacyaah ka bixiyo farriinta roobka dambe waxaa lagu dejiyey gudaha “taariikhda qarsoon” ee aayadda afartan ka dib 9/11. Dhammaystirka aayadda afartan ee 1989 wuxuu Ishacyaah dhigaya 1989 ka dib, 9/11, halkaas oo lagu subkay dhuxul laga soo qaaday meeshii allabariga. Ishacyaah wuxuu metelaa rasuul farriintiisu ay ka kooban tahay lixda aayadood ee ugu dambaysa ee Daanyeel kow iyo toban.

Ishacyaah wuxuu si toos ah u sheegayaa in isaga iyo carruurtiisuba ay yihiin calaamado iyo yaabab. Cutubka toddobaad aayadda saddexaad, Ishacyaah iyo wiilkiisu waxay joogaan ag marinka biyaha ee berkedda sare, jidka weyn ee ag mara beerta kan dharka dhaqaaqa. Ishacyaah wuxuu soo bandhigayaa farriinta roobka dambe, taas oo lagu subkay inuu ku dhawaaqo cutubka lixaad, wuxuuna taagan yahay saddex calaamadood oo roobka dambe ah, isagoo weliba la jooga ilmihiiisa Shearjashub. Marinka berkedda sare waa tixraac nebiyadeed oo ku wajahan labada dhuun ee ay ka buuxaan saliidda dahabka ah, kuwaas oo Sekaryaah tilmaamayo oo Walaasha White marar badan ka faallootay, kuwaas oo aqoonsanaya farriinta ka timaadda marinka berkedda sare ee ku jirta farriinta roobka dambe.

Marinkii Ishacyaah wuxuu la xidhiidhaa labada dhuun ee Sekaryaah, faallada Ellen White-na waxay Sekaryaah ku xidhaa masaalkii tobanka bikradood. Ishacyaah waxaa lagu hoosaysiiyaa boodhka cutubka lixaad markii uu arko ammaanta Rabbiga. Wuxuu aqbalaa inuu qaado farriinta lagu matalay aayadda saddexaad sida farriinta dunida ku iftiimisa ammaanta Ilaah. Oo waxaa lagu daahiriya dhuxul laga soo qaaday meeshii allabariga, dabadeedna wuxuu taagan yahay berkedda uu sameeyey biyaha ka imanaya berkedda sare. Cutubka siddeed iyo labaatanaad, Ishacyaah wuxuu farriinta roobka dambe ku qeexaa “xarriiq dul saaran xarriiq,” oo aayadda saddexaad berkedda sare waxay matalaysaa dhowr xarriiq oo wax sii sheegid ah.

Ishacyaah, isaga oo matalaya naf ku sugan 9/11, wuxuu taagnaan lahaa oo keliya meesha saliidda dahabka ahi kaga soo degto barkadda sare haddii naftaasi ay weyddiisatay jidka wanaagsan oo u horseeda jidkii hore ee Yeremyaah, kaas oo ah “jidka weyn (waddada) ee beerta dhaqaalaha” ee Ishacyaah, halkaas oo “nasashada” Yeremyaah laga helo. Farriinta roobka dambe ee Ishacyaah kuma salaysna oo keliya xariiqda tobanka bikradood, xariiqda Sekaryaah ee labada dhuumood ee dahabka ah, iyo xariiqda Yeremyaah ee jidkii hore; Ishacyaahna wuxuu kaloo taagan yahay “beerta dhaqaalaha” halkaas oo Rasuulka Axdigu ku daahirinayo oo ku sifeeynayo wiilashii Laawi sida lacag iyo dahab.

Waa hawl nebinimo oo aad u sahlan in xariiqyo kale la keeno aayadda saddexaad ee cutubka toddobaad. Saliidda Sekaryaah iyo tobanka bikradood waxay ku xidhmaan jaranjaradii Yacquub iyo labada aayadood ee ugu horreeya ee Muujintii, waayo dhammaantood waxay ka hadlayaan habka isgaadhsiinta ee u dhexeeya Ilaah iyo dadka. Jidkii hore ee Yeremyaah waxa ku jira “waardiyaha” buunka yeedhiya, kaas oo Axaas, boqorka sharka iyo nacaska ah, diido inuu maqlo. Buunkaasu wuxuu soo jiidayaa dhammaan buunannada wax sii sheegidda, iyo weliba waardiyayaasha nebinnimada, oo gelinaya “jidka weyn” ee Ishacyaah, halkaas oo Ishacyaah iyo

wiilkiisu ay taagan yihiin si ay farriin ugu gudbiyaan hoggaamiyaha La'odikiya.

Ishacyaah iyo wiilkiisa Shearjashub, oo macnihiisu yahay “hadhay hadhay ayaa soo noqon doona,” waxay isla taagan yihiin, waxayna sawirayaan ku dhawaaqidda farriinta roobka dambe ee timid 9/11. Waxay u baxayaan inay la kulmaan boqorka sharka leh ee Axaas, oo iyagoo ah aabbe iyo wiil waxay ka dhigan yihiin astaan alfa iyo oomega ah, oo ah xeerka aasaasiga ah ee habka “xarriiq dusheed xarriiq”. “Xarriiq dusheed xarriiq” waa xeerkaa lagu sii tusay mabda'a Milleriyiinta ee “maalin/sannad”.

11-kii Agoosto, 1840, wax sii sheegid ku saabsan Islaamka oo ahayd hooggii labaad ee Muujintii sagaalaad ayaa rumoobay, waxaana la xaqiijiyey mabda'a “maalin/sannad” ee Milleriyiinta, taas oo sidaas ku xoojisay saadaashii Miller ee ku saabsanayd 1843 oo ku dhisnayd mabda'a maalin/sannad. 11-kii Sebtembar, 2001, wax sii sheegid ku saabsan Islaamka oo ahayd hooggii saddexaad ee Muujintii sagaalaad, tobnaad, iyo kow iyo tobnaad ayaa rumoobay, waxaana la xaqiijiyey mabda'a alfa (8-11-1840) iyo oomega (9/11), markii malaa'igta xoogga badan ee Muujintii siddeed iyo tobnaad soo degtay xilligii dhismayaashii waaweynaa ee New York ay soo dhaceen—sida malaa'igta xoogga badan ee Muujintii tobnaad ay u soo degtay 11-kii Agoosto, 1840, markii alfa-kii astaan ahaan u taagnaa oomega la rumoobay.

Ishacyaah iyo wiilkiisu ma aha oo keliya inay matalaan mabda'a aasaasiga ah ee “khad dul khad,” balse waxay kaloo matalaan farriinta Eliyaah, taas oo ah farriin lagu muujiyey xidhiidhka ka dhexeeya aabbe iyo carruurtiisa. Farriinta Eliyaah ee lagu naadiyo wax yar ka hor maalinta weyn oo cabsida leh ee Rabbiga, waxay tilmaamaysaa farriin timaadda wax yar ka hor inta aanay xukunnada fulineed ee Ilaah bilaaban. Xukunnada fulineed ee Ilaah waxay matalaan wakhti ah “maalinta weyn oo cabsida leh ee Rabbiga.” Wakhtigaasu wuxuu ka bilaabmaa sharciga Axadda, wuxuuna sii socdaa ilaa toddobada belaayo ee ugu dambaysa. Wakhtigu wuxuu ka bilaabmaa sharciga Axadda, wuxuuna ku dhammaadaa toddobada belaayo ee ugu dambaysa. Sidaas darteed farriinta Eliyaah waxay ku dhisan tahay mabda'a alfa iyo omega, iyadoo lala lammaaniyey digniinta soo dhowaanshaha xidhiidhka wakhtiga nimcada. Farriinta Eliyaah waxaa sidoo kale la socda khadadka nebiyadeed ee kala duwan ee ku salaysan Eliyaah; waayo Eliyaah, sida uu Ciise sheegay, wuxuu matalay Yooxanaa Baabtiisaha, Eliyaah iyo Yooxanaana labaduba, sida ay Walaasha White sheegtay, waxay matalaan William Miller; waxaana wadajir ahaan Eliyaah iyo Yooxanaa Baabtiisuhu u matalaan labadaba boqol iyo afartan iyo afarta kun (Eliyaah), iyo dadkii badnaa ee ku jira Muujintii toddobaad (Yooxanaa).

Ishacyaah iyo wiilkiisu waxay taagan yihiin waddooyinkii hore, kuwaas oo ah aasaasyadii, waxayna qaadanayaan saliidda dahabka ah; waayo, iyagu waa bikrado caqli leh oo maraya habka daahirinta ee kii dharka caddeyn jiray, kaas oo rumoobay Oktoobar 22, 1844, isagoo astaan u ah sharciga Axadda. Ishacyaah iyo kuwa hadhay ee soo noqda, (waayo taasaa ah macnaha magaca wiilkiisa Shearjashub), waxay matalaan hadhka “soo noqda” waddooyinkii hore 9/11. Xidhiidhka aabbaha iyo hadhka, kaas oo sidoo kale ah xidhiidhka alfa iyo oomega, kaas oo sidoo kale ah xidhiidhka Eliyaah ee “quluubta aabbayaasha iyo carruurta,” wuxuu aqoonsanayaa in Aabbe Miller iyo xidhiidhkiisii la lahaa dhaqdhaqaaq hadhay oo malaa'igta koowaad ahaa dhaqdhaqaaqii alfa ee Philadelphia. Dhaqdhaqaaqii alfa gudaheeda Aabbe Miller waxaa lagu aqoonsaday Eliyaah

iyo Yooxanaa Baabtiisaha, kuwaas oo Ciise ku aqoonsaday inuu yahay rasuulkii jidka u diyaariyey Rasuulka Axdiga. Dhammaan rumoobyadaas nebiyadeed ee taariikhda alfa ee malaa'igta koowaad iyo tan labaad ayaa lagu soo celiyaa taariikhda oomega ee malaa'igta saddexaad.

Waxaa jira xaqiiqooyin ka sii muhiimsan oo ku saabsan tusaalaha Ishacyaah ee aragtida ku jira, hase yeeshee halkan waxa aynu si fudud u caddaynaynaa in Ishacyaah si gaar ah u tilmaamayo runnooyinka kala duwan ee ka kooban xudunta farriinta roobka dambe ee 9/11. Dhammaan xariiqyadan aynu imminka ka soo hadalnay, dabcan kuwo kale oo badanina, waxa ay ku yaalliin aayadda saddexaad ee cutubka toddobaad.

Aayadda siddeedaad, runta nebiyadeed aad bay u sii xoogaysataa iyadoo tilmaamaysa furaha furaya “taariikhda qarsoon ee aayadda afartanaad,” waxaana yaab leh in furahaas lagu aqoonsado isla aayaddaas qudheeda oo bilowga labada waxsii-sheegis ee muddada 2520 sano lagu calaamadeeyey.

Waayo, madaxa Suuriya waa Dimishaq, madaxa Dimishaqna waa Resin; oo shan iyo lixdan sannadood gudahood ayaa reer Efrayim la jebin doonaa si ayan dad dambe u ahaan. Oo madaxa Efrayim waa Samaariya, madaxa Samaariyana waa wiilka Remaalyaah.

Haddaanad rumaysanayn, hubaal lama idin taagi doono. Ishacyaah 7:8, 9.

Tusaalaha Ishacyaah ee farriinta roobka dambe waxa ku jira “todobada jeer” ee Muuse, waayo waxsii sheegidda lixdan iyo shanta sannadood ee aayadda siddeedaad waxay tilmaamaysaa barta bilowga u ah kala firdhidii boqortooyooyinka woqooyi iyo koonfureed ee reer binu Israa'iil ee 2520 sannadood. Isla aayaddaas qudheeda waxaa ku jira furaha rogaya saddexda xarriiq ee waxsii sheegidda ee burburkii Midowgii Soofiyeeti ee sannadkii 1989 ee Daanyeel kow iyo tobnaad aayadda afartanaad, oo ay weheliso aayadda tobnaad ee Daanyeel kow iyo tobnaad, iyo weliba aayadda siddeedaad ee Ishacyaah siddeedaad. Saddexdan xarriiq (Ishacyaah 8:8, Daanyeel 11:10, 40), furuhu waa “madaxda” aayadaha siddeed iyo sagaal. Marka furaha “madaxda” lagu dabaqo saddexdaas aayadood ee isbarbar socda, waxaa furma albaabka taariikhda dagaalka Yukreyn iyo Dagaalka Dunida III ee dhowaan imanaya. Marka albaabkaas waxsii sheegiddu furmo, aayadaha kow iyo tobnaad ilaa lix iyo tobnaad ee Daanyeel kow iyo tobnaad ayaa markaas loo arkaa inay yihiin taariikh isbarbar socota oo la jirta Daanyeel kow iyo tobnaad aayadda afartanaad ka dib burburkii Midowgii Soofiyeeti ee 1989. Furitaanka “taariikhda qarsoon ee aayadda afartanaad” waa run ka mid ah in yar oo la doortay oo lagu aqoonsaday inay shaabbadda ka furmayaan iyadoo lala xidhiidhinayo furitaanka Muujintii Ciise Masiix wax yar ka hor xidhitaanka wakhtiga imtixaanka.

Aayadda koowaad ee cutubka siddeedaad ee Ishacyaah waxa ay ku bilaabataa erayga, “Weliba,” taas oo muujinaysa in cutubka siddeedaad uu ka sarreeyo cutubka toddobaad. Marka laga yimaado in erayga ugu horreeya uu yahay “weliba,” cutubka siddeedaad aayaddiisa saddexaad waxa lagu xidhay aayadda saddexaad ee cutubka toddobaad iyada oo markhaati labaad u ah in labada cutub loo dabaqo sadarba sadar. Labada aayadood ee “saddexaad”ba waxay tilmaamayaan mid ka mid ah wiilashii Ishacyaah, kuwaas oo magacyadooduba ka hadlayaan farriinta nebiyadeed ee ku jirta qisada. Shearjashub macnihiisu waa ‘hadhaa baa soo noqon doona’ halka Mahershalalhashbaz

macnihiisu yahay ‘dhaqso loogu boobo’. Marka hore Shearjashub ayaa la xusaa, dabadeedna Mahershalalhashbaz (kaas oo ah magaca ugu dheer ee Kitaabka Quduuska ah). Alfa oo uu metelo “1” waa ka yar yahay, xaaladdanna xataa waxa lagu tilmaamay “hadhaa,” halka omega oo uu metelo “22” uu ka weyn yahay, laguna metelay magaca ugu weyn ee Kitaabka Quduuska ah isaga oo isla mar ahaantaana astaan u ah dhaqdhaqaaqyada degdegga ah ee sharciga Axadda.

Hadhaagii alfa, oo uu matalo Shearjashub, wuxuu aabbihiis Ishacyaah kula jiraa aayadda saddexaad. Si wadajir ah waxay u yihiin alfa iyo oomeega, waxayna taagan yihiin meel ka kooban saddex tixraac oo kala duwan oo ku saabsan roobka dambe.

Markaasaa Rabbigu wuxuu Ishacyaah ku yidhi, Haddaba bax oo la kulan Aaxaas, adiga iyo wiilkaaga Sheer-Yaashuub, meesha dhammaadka marinka biyaha ee balliga sare, oo ku taal jidka beerta ninka dharka caddeeya. Ishacyaah 7:3.

Ishacyaah wuxuu astaan u yahay boqol iyo afartan iyo afar kun, isagoo matalaya baaqii 9/11, Ishacyaahna sidoo kale wuxuu matalayaa baaqii Luulyo 2023. Markii 9/11 la joogay, Ishacyaah waa La'odikiyaan oo uu matalo Yacquub kii khiyaaneeyaha ahaa, kaas oo doonayay inuu qaato curadnimadii Ceesaw, sida Adventism-ka afka Rabbiga looga tufayo; halka 2023 Ishacyaah uu matalayo Israa'iil kii guulaysta. Ishacyaah wuxuu matalaa mid soo bandhigayay fariinta Ilaah oo lagu baraarujiyey xaqiiqda ah inuu yahay La'odikiyaan, dabadeedna dhuxul ayaa isaga daahirisay oo ka dhigtay Filadalfiyaan.

“Ishacyaah wuxuu lahaa aragti yaab leh oo ku saabsan ammaanta Ilaah. Wuxuu arkay muujinta xoogga Ilaah, oo markuu eegay haybaddiisa ka dib, waxaa u yimid fariin ah inuu tago oo qabto hawl gaar ah. Wuxuu dareemay inuusan gebi ahaanba u qalmin hawshaas. Maxaa ka dhigay inuu isu arko mid aan u qalmin? Ma wuxuu isu haystay inuusan u qalmin ka hor intuusan arag ammaanta Ilaah?—Maya; wuxuu isu malaynayay inuu ku jiro xaalad xaqnimo ah Ilaah hortiisa; laakiin markii ammaanta Rabbiga ciidammada loo muujiyey isaga, markii uu arkay haybadda aan la sheegi karin ee Ilaah, wuxuu yidhi, ‘Anigu waan halligmay; waayo, waxaan ahay nin bushimo nijaas ah leh, oo waxaan dhex degganahay dad bushimo nijaas ah leh; maxaa yeelay, indhahaygu waxay arkeen Boqorka, Rabbiga ciidammada. Markaasaa mid seraafiimta ka mid ahi ii duulay, isagoo gacantiisa ku haya dhuxul nool, oo uu birqabato kaga soo qaaday meeshii allabariga, oo afkaygay saaray, oo yidhi, Bal eeg, tanu waxay taabatay bushimahaaga; oo xumaantaadii waa lagaa qaaday, dembigaagiina waa la nadiifiyey.’ Tanu waa shaqada ay tahay in innaga, annagoo shakhsi ahaan ah, naloo sameeyo. Waxaynu doonaynaa in dhuxusha nool ee meesha allabariga laga soo qaado bushimaheenna la saaro. Waxaynu doonaynaa inaynu maqalno erayga la hadlayo, ‘Xumaantaadii waa lagaa qaaday, dembigaagiina waa la nadiifiyey’” Review and Herald, June 4, 1889.

Ilaa intee le’eg ayaa ku jirta Ishacyaah cutubka lixaad ay astaan uga tahay 9/11 ilaa xeerka Axadda, oo cutubka lixaaduna waa matalaadda 9/11. Cutubyada toddobaad ilaa sagaalaad waxay soo bandhigaan fariintii uu Ishacyaah siiyey hoggaankii riddaysnaa ee Yahuudah, iyo tusaalaha dhacaya wakhtiga shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun marka sakhraamiinta Efrayim ay turunturoodaan. Isla muujintaas gudaheeda ayuu Ishacyaah ku diiwaangelinayaa:

Bal eega, aniga iyo carruurta Rabbigu i siiyey waxaannu u nahay calaamooyin iyo yaabab reer binu Israa'iil dhexdeeda xagga Rabbiga ciidammada, kan deggan buurta Siyoon. Ishacyaah 8:18.

Ishacyaah iyo carruurtiisu waa calaamado ku dhex jira waxyaalaha dahsoon ee laga helo cutubyada toddobaad ilaa sagaalaad. Cutubyada toddobaad ilaa sagaalaad waa barta tixraaca ee waxyiga oo dhan, marka loo eego tixraac kasta oo ku saabsan “maalintaas” ama “waqtigaas.” Aayadda siddeed iyo tobnaad waxay caddaynaysaa in Ishacyaah iyo wiilashiisu ay yihiin calaamado, aayadaha ku hareeraysanna aayadda siddeed iyo tobnaad waxay tilmaamayaan muddada waqtiga ee calaamadahaas la garan doono.

Oo qaar badan oo iyaga ka mid ahi way turunturoon doonaan, wayna dhici doonaan, oo way burburi doonaan, oo dabin baa lagu qaban doonaa, oo waa la qabsan doonaa. Maragga xidh, sharcigana ku shaabadee xertiisheyda dhexdooda. Oo anigu waxaan sugi doonaa Rabbiga wejigiisa ka qariya reer Yacquub, oo isaga ayaan rajayn doonaa.

Bal eega, aniga iyo carruurta Rabbigu i siiyey waxaannu u nahay calaamado iyo yaabab reer binu Israa'iil dhexdooda ah xagga Rabbiga ciidammada, oo deggan Buur Siyoon. Ishacyaah 8:15–18.

Kuwa “Rabbiga suga” waxaa matalayaa Ishacyaah iyo labadiisa wiil. Waa kuwii Rabbigu ka qariyey “wejigiisa,” taas oo ah sifo lagu garto kuwa ku baraaruga dalabaadka salaadda Laawiyiintii laba iyo labaatanaad iyo lixdan, wixii ka dambeeyey Luulyo 2023. Waxay ku baraarugaan xaqqiida ah in qirashadoodu ay khasab tahay inay ku jirto in Rabbigu si lid ku ah ula socday iyaga, taas oo micnaheedu yahay inuu wejigiisa ka qariyey iyaga.

“In la xidho maragga, lana shaabadeeyo sharciga” waa shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun ee lagu kaabay “kuwa badan.” “Kuwa badan” waa loo yeedhay, laakiin in yar baa la doortay. Kuwa badan waxaa lagu kaabay Ishacyaah iyo labadiisii wiil, kuwaas oo matalaya kuwa yar. “Kuwa badan” waa shanta bikradood ee nacasyada ah, sababtaas aawadeedna shan waxyaalood baa ku dhaca iyaga, way “turunturoodaan, oo dhacaan, oo jabaaan, oo dabin galaan, oo la qabtaa.” Waxay u turunturoodaan sababta oo ah waxay diideen farriinta roobka dambe.

Waayo, bushimo gilgilan iyo carrab kale ayuu kula hadli doonaa dadkan. Kuwii uu ku yidhi, Kanu waa nasashadii aad kuwa daallan ku nasin lahaydeen; kanuna waa qaboojintii; hase ahaatee ma ay doonayn inay maqlaan. Laakiin eraygii Rabbiga wuxuu iyaga u ahaa amar ka korreeya amar, amar ka korreeya amar; sadar ka korreeya sadar, sadar ka korreeya sadar; halkan in yar, halkaasna in yar; inay tagaan, oo dib u dhacaan, oo la jebiyo, oo dabin loogu dhaco, oo la qabto. Ishacyaah 28:11–13.

Waqtiga shaabadeynta ee cutubka siddeedaad, Ishacyaah wuxuu sharraxayaa dhicidda kuwa sharka leh, oo uu Axaas tusaale u yahay, wuxuuna isla kooxdaas ku tilmaamayaa aayadda saddex iyo tobnaad ee cutubka siddeed iyo labaatanaad. Sababta ay “u dhacaan” waa inay diidaan farriinta roobka dambe, taas oo iyaga u ahayd “xarriiqba xarriiq,” laguna soo bandhigay kuwii lagu metelay bushimo turunturoonaya. Yuhuuddii muran-jecelayd ee Bentakostiga waxay xerti ku eedeeyeen sakhraannimo, maxaa yeelay ma ay garan karin farriinta. Maskaxdooda gudaheeda, waxay ula

muuqatay in lagu soo bandhigayo bushimo turunturoonaya.

Aayadda saddexaad ee cutubka toddobaad, Ishacyaah waa alfa nebiyadeed ee wiilkiisa Shearjashub, kaas oo isaguna ah omega marka loo eego aabbihiis, hase yeeshee sidoo kale ah alfa marka loo eego walaalkiis. Iyagoo ah wakiillo ka kala socda Alfa iyo Omega, waxay taagan yihiin meesha ay labada tuubood ee dahabka ah ee ka imanaya meesha quduuska ah ee samadu ku samaynayaan balli, si toos ah agagaarka jidka weyn ee waddadii hore ee Yereyaah, berrinka meesha dharkii wanaagsanaa laga beddelo wasakho una noqdo caddaan saafi ah, sida Rasuulka Axdiigu u daahirinayo wiilashii Laawi, iyo weliba Ishacyaah iyo Shearjashub. Markuu halkaas joogo ayuu boqorka shar iyo nacasnimada leh ee Axaas u soo bandhigayaa farriintii waddadii hore ee Muuse ee “toddoba jeer” ee Laawiyiintii labataan iyo lix, taas oo isla aayaddaas ku caddaynaysa in “madaxu” yahay boqor, ama boqortooyada boqorka, ama magaalada caasimadda ah ee boqortooyo.

Furahaasu waxay furtay iftiinka Erayga Ilaah si dagaalkii Yukreyn ee bilaabmay sannadkii 2014 loo arki karo inuu yahay mawduuc ka mid ah waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah, oo lagu muujiyey inuu dhacayo wakhtiga shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kun iyo taariikhda saddexdii madaxweyne ee ugu dambeeyey ee Maraykanka. Farriinta roobka dambe waxaa Ishacyaah ku metelay cutubyada tobnaad iyo kow iyo tobnaad, waxayna sharraxaysaa taariikhda gudaha iyo dibadda ee lixda aayadood ee ugu dambeeya ee Daanyeel kow iyo tobnaad. Aayadda kowaad, oo ah aayadda afartan, waxaa Ishacyaah ku tusaaleeyey cutubyada lixaad ilaa sagaalaad, dabadeedna cutubyada tobnaad iyo kow iyo tobnaad waxaa lagu soo bandhigay farriintii la furfuray sannadkii 1989 iyo taariikhdeeda gudaha iyo dibadda. Qayb kasta oo waaweyn oo ka mid ah farriinta roobka dambe ayaa lagu metelay riyada.

Aayadaha ugu dambeeya ee cutubka tobnaad waxay tilmaamayaan isla taariikhda nebiyadeed ee aayadaha ugu dambeeya ee cutubka kow iyo tobnaad ay matalaan. Cutubka tobnaad waa kan dibadda ah, cutubka kow iyo tobnaadna waa kan gudaha ah. Kitaabka Muujintii dhexdiisa, toddobada kaniisadood waa kuwa gudaha ah, shaabaduhuna waa kuwa dibadda ah. Aayadaha ugu dambeeya ee cutubka tobnaad, xoogga baadariga ahi wuxuu gacantiisa ku ruxayaa Yerusaaalem, taas oo ah tuduc isbarbar socda oo la jira xoogga baadariga oo dhammaadkiisa imanaya, iyadoo aanay jirin cid u gargaarta, sida ku qoran aayadda afartan iyo shanaad ee Daanyeel kow iyo tobnaad.

Maalintaas weli wuxuu sii joogi doonaa Nob; wuxuuna gacantiisa ku ruxi doonaa buurta gabadha Siyoon, iyo kurta Yerusaaalem. Bal eeg, Sayidka, Rabbiga ciidammada, wuxuu cabsi ku jari doonaa laanta; oo kuwa dhaadheerna waa la gooyn doonaa, oo kuwa kibiraysanna waa la hoosaysiin doonaa. Oo wuxuu bir ku goyn doonaa jiqda kaynta, oo Lubnaan wuxuu ku dhici doonaa mid xoog badan. Ishacyaah 10:32–34.

Dhammaadka cutubka tobnaad waa xidhitaanka wakhtiga imtixaanka aadanaha, waana halka dhammaadka Daanyeel kow iyo tobnaadna ku xidhmo.

Oo wuxuu teendhooyinka qasrigiisa ka taagi doonaa inta u dhexeysa badaha, buurta quduuska ah ee ammaanta leh; hase yeeshee wuxuu gaadhi doonaa dhammaadkiisa, oo ninna ma caawin

doono isaga. Oo wakhtigaas Miikaa'eel wuu istaagi doonaa, amiirka weyn oo u taagan carruurta dadkaaga; oo waxaa jiri doona wakhti dhib ah, kaas oo aan weligiis dhicin tan iyo markii ay quruun jirtay ilaa wakhtigaas laftiisa; oo wakhtigaas dadkaaga waa la samatabbixin doonaa, mid kasta oo laga helo isagoo ku qoran kitaabka. Daanyeel 11:45, 12:1.

Cutubka tobnaad wuxuu aayadda koowaad kaga bilaabmaa “qaraarka aan xaq ahayn,” kaas oo Sister White ay u aqoonsatay sharciga Axadda.

Hoog waxaa leh kuwa soo saara xukummo aan xaq ahayn, oo qoro dulmi ay iyagu amreen. Ishacyaah 10:1.

Cutubka tobnaad wuxuu ka bilaabmaa sharciga Axadda, kaas oo la jaanqaadaya aayadda afartan iyo kow ee Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad, wuxuuna ku dhammaadaa isbarbar dhig la leh Miikaa'iil oo istaagaya taariikhda aayadda afartan iyo shan ee Daanyeel kow iyo tobnaad.

“Sabti sanam ah ayaa la taagay, sidii sanamkii dahabka ahaa loogu taagay bannaanka Dura. Oo sidii Nebukhadnesar oo ahaa boqorkii Baabuloon uu u soo saaray amar ah in kuwii aan sujuudi doonin oo caabudi doonin sanamkan la dilo, sidaas oo kale waxaa la samayn doonaa baaq sheegaya in kuwii aan xurmayn doonin hay'adda Axadda lagu ciqaabi doono xabsi iyo dhimasho. Sidaas ayaa Sabtidii Rabbiga cagaha lagu tumanayaa. Laakiin Rabbigu wuxuu ku dhawaaqay, ‘Waxaa iska hoogay kuwa go’anno aan xaq ahayn xukuma, oo qoro dulmi ay amreen’ [Ishacyaah 10:1]. [Sefanyaah 1:14–18; 2:1–3, quoted.]” Manuscript Releases, volume 14, 91.

“Dhulgariirkii weynaa” ee Muujintii kow iyo tobnaad, kaas oo aayadda saddex iyo tobnaad uu u taagan yahay sharciga Axadda, waxaa ku xiran saddex calaamadood oo Islaamka ah oo la xidhiidha “dhulgariirka” ruxa bahalkii dhulka ee Muujintii saddex iyo tobnaad, marka uu u hadlo sida masduulaagii. Ishacyaah cutubka tobnaad, sharciga Axadda waxaa lagu metelay “amar aan xaq ahayn” oo “hoog” lagu dhawaaqay korkiisa. “Dhulgariirka weynaa” ee Muujintii kow iyo tobnaad laga bilaabo aayadda saddex iyo tobnaad ilaa aayadda siddeed iyo tobnaad, Islaamka hoogga saddexaad waxaa lagu aqoonsadaa afar calaamadood oo Islaamka ah iyo weerarka uu ku qaado Maraykanka marka la joogo sharciga Axadda; “Isla saacaddaasna waxaa dhacay dhulgariir weyn,” iyo “hooggii labaad waa dhammaaday; oo bal eeg, hooggii saddexaad ayaa dhaqso u imanaya. Markaasaa malaa'igtii toddobaad buunkii yeedhisay” “quruumihiina way cadhoodeen.”

Cutubka tobnaad wuxuu sawirayaa awoodda baabbanimada laga bilaabo aayadda afartan iyo kow ee Daanyeel kow iyo tobnaad ilaa aayadda afartan iyo shan, markaas oo baabbanimadu dhammaadkeeda gaadho. Aayadda afartan kama mid aha sheekada ku jirta cutubka tobnaad, waayo Ishacyaah wuxuu muujinayaa “taariikhda qarsoon” ee aayadda afartan marka farriinta roobka dambe loo bandhigo kaniisad riddowday oo uu Axaas metelayo. Gunaanadka cutubka kow iyo tobnaad wuxuu muujinayaa samatabbixinta laga helo awoodda baabbanimada isla taariikhdaas.

Oo Rabbigu wuxuu gabi ahaanba baabbi'in doonaa carrabka badda Masar; dabayshiisa xoogga badanna gacantiisa ayuu ku ruxi doonaa webiga korkiisa, wuuna ku dhufan doonaa toddoba durdur, oo dadka ka dhigi doonaa inay cagaha engegan kaga gudbaan. Oo waxaa u jiri doona jid weyn kuwa hadhay oo dadkiisa ah, kuwaas oo ka hadhi doona Ashuur; siduu ugu ahaa reer

binu Israa'iil maalintii uu ka soo baxay dalkii Masar. Ishacyaah 11:15, 16.

Ishacyaah cutubka tobnaad waa dhinaca dibadda, cutubka kow iyo tobnaadna waa dhinaca gudaha ee isla taariikhdaas. Isbarbardhigga u dhexeeya dibadda iyo gudaha aad buu ugu badan yahay Erayga Ilaah, labadan cutub ee is barbar socdaana waxay matalaan digniinta malaa'igta saddexaad sida uu Ishacyaah u soo bandhigay. Digniinta malaa'igta saddexaad siyaalo badan ayaa loogu soo koobay waxyiga, hase yeeshee kala-bixin aad u waxtar badan oo digniinta malaa'igta saddexaad ah ayaa ah in ay matasho dhacdooyinka la xidhiidha xidhitaanka wakhtiga nimcada, isla markaana ay adkaynayso baahida diyaar-garowga shakhsi ahaaneed. Ishacyaah tobnaad waa dhacdooyinka, cutubka kow iyo tobnaadna waa diyaar-garowga.

“Dhacdooyinka la xidhiidha xidhitaanka wakhtiga nimcada iyo hawsha isu-diyaarinta wakhtiga dhibaataada, si cad ayaa loo soo bandhigay. Laakiin dad fara badan wax ka faham badan xaqiiqooyinkan muhiimka ah ma laha sidii iyagoo aan weligood loo muujin. Shaydaanku wuu sugaa inuu ka qaado saamayn kasta oo ka dhigi lahayd kuwo xigmad u leh badbaadada, oo wakhtiga dhibaataaduna wuxuu ku heli doonaa iyagoo aan diyaar ahayn.

“Marka Ilaah dadka u soo diro digniino aad u muhiim ah oo loo metelay in malaa'ig quduus ah oo samada dhexdeeda ku duulaysa ay ku dhawaaqayaan, wuxuu ka doonayaa qof kasta oo leh awoodda garashada inuu dhegaysto farriinta. Xukunnada laga cabsado ee lagaga dhawaaqay caabudidada bahalka iyo sanamkiisa (Muujiintii 14:9–11), waa inay dhammaan ku hoggaamiyaan daraasad aad u feejigan oo ku saabsan waxsii sheegyada, si ay u ogaadaan waxa calaamadda bahalku tahay, iyo sida ay uga fogaadaan inay qaataan. Laakiin dadka intooda badan dhegahooda way ka jeediyaan maqalka runta, waxaana loo jeediyaa sheekooyin been ah. Rasuul Bawlos, isaga oo eegaya maalmaha ugu dambeeya, wuxuu ku dhawaaqay: ‘Waayo, waxaa iman doona wakhti aanay u adkaysan doonin cilmiga qumman.’ 2 Timoteyos 4:3. Wakhtigaasu si buuxda ayuu u yimid. Dadka tirada badan ma rabaan runta Kitaabka Quduuska ah, maxaa yeelay waxay faragelinaysaa damacyada qalbiga dembiga leh ee dunida jecel; Shaydaankuna wuxuu siiyaa khiyaamooyinka ay jecel yihiin.”

“Laakiin Ilaah wuxuu dhulka ku yeelan doonaa dad sii haya Kitaabka Quduuska ah, oo Kitaabka Quduuska ah keliya, inuu yahay halbeegga dhammaan caqiidooyinka iyo aasaaska dib-u-habaynta oo dhan. Fikradaha nimanka aqoonta leh, gunaanadyada sayniska, qiraallada iimaanka ama go'aannada golayaasha kaniisadeed, kuwaas oo u tiro badan oo iskhilaafsan sida ay u badan yihiin kaniisadaha ay matalaan, codka aqlabiyadda—midna ama dhammaantoodna waa inaan loo tixgelin caddayn u hiillinaysa ama ka soo horjeedda qodob kasta oo rumaysadka diinta ah. Ka hor intaan qabalin caqiido ama amar kasta, waa inaan ku dalbannaa taageeradiisa hadal cad oo leh, ‘Rabbigu sidaas buu leeyahay.’”

“Shaydaanku si joogto ah ayuu ugu dadaalaa inuu dareenka dadka u jeediyo dadka meeshii Ilaah laga eegi lahaa. Wuxuu dadka ku hoggaamiyaa inay eegaan wadaaddada sare, wadaaddada kaniisadaha, iyo macallimiinta cilmiga fiqiga, iyagoo u haysta hanuuniyayaashooda, halkii ay Qorniinka baadhi lahaayeen si ay iyagu naftooda uga bartaan waajibkooda. Markaasna, isagoo xukuma maskaxda hoggaamiyayaashaas, wuxuu saamayn ku yeelan karaa dadweynaha tirada badan sida uu doonistiisu tahay.” The Great Controversy, 594, 595.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.